

Sygn. akt I CZ 96/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Fundacji [...] w W.

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 stycznia 2015 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienia Sądu Apelacyjnego

z dnia 3 września 2014 r.,

**uchyla postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej
i odrzuca zażalenie w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 września 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powódki, ponieważ nie została ona opłacona (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Sąd ustalił, że postanowieniem z dnia 24 lipca 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym. Odpis tego postanowienia doręczono w dniu 30 lipca 2014 r. pełnomocnikowi powódki, który nie uiścił, mimo obowiązku przewidzianego w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U z 2014, poz. 1025 ze zm.,- dalej „u.k.s.c.”) należnej od skargi kasacyjnej opłaty w ciągu tygodnia od dnia doręczenia odpisu postanowienia z dnia 24 lipca 2014 r. Skarga podlegała zatem odrzuceniu z powodu nieusunięcia braku fiskalnego.

Zażaleniem pełnomocnik powódki zaskarżył postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej i postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 3 września 2014 r. o odrzuceniu zażalenia z dnia 5 sierpnia 2014 r. na postanowienie z dnia 24 lipca 2014 r. o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz zakwestionował zasadność odmowy zwolnienia od kosztów sądowych. Zarzucił, że postanowienia zostały wydane z naruszeniem art. 104 ust. 2, 107 i 112 ust. 3 u.k.s.c., art. 48 § 1 pkt 5, art. 357 § 1 i 2 oraz 387 § 1 i § 4 k.p.c. W konkluzji zażalenia wniósł o uchylenie zaskarżonych postanowień i zwolnienie powoda od kosztów sądowych oraz „o rozpoznanie i uwzględnienie skargi kasacyjnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z ugruntowaną w judykaturze wykładnią art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. sędzia który brał udział w wydaniu wyroku sądu drugiej instancji, nie jest wyłączony od udziału w wydaniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., III CZ 36/08, nie publ. i przytoczone tam orzecznictwo). Zarzut, że zaskarżone postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej zostało wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością, gdyż w jego wydaniu brała udział sędzia Sądu Apelacyjnego M. M., która również brała udział w wydaniu wyroku, od którego została wniesiona odrzucona skarga kasacyjna, należało zatem uznać za nieuzasadnione.

Zarzut nieważności postępowania z powodów wyżej wskazanych uznać należało za chybiony w odniesieniu także do postanowienia z dnia 3 września 2014 r., którym odrzucono zażalenie powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 24 lipca 2014 r. o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, przede wszystkim z tego powodu - pomijając kwestię nieskuteczności zarzutu naruszenia art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. - że na przytoczone postanowienie o odrzuceniu zażalenia nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego, gdyż nie jest ono objęte katalogiem postanowień wymienionych w art. 394¹ k.p.c. i podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne; warunkiem dopuszczalności badania nieważności postępowania jest natomiast dopuszczalność zażalenia na postanowienie, wydane - zdaniem skarżącego - w postępowaniu dotkniętym nieważnością.

Konsekwencją błędnego przekonania skarżącego, że postanowienia sądu odwoławczego w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych są postanowieniami kończącymi postępowanie i podlegają zaskarżeniu zażaleniem jest oczywiście nieuzasadniony zarzut, że Sąd z naruszeniem art. 357 § 1 i 2 oraz art. 387 § 1 i 4 k.p.c. nie sporządził ich uzasadnienia. Postanowienia z dnia 24 lipca 2014 r. o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów i z dnia 3 września 2014 r. o odrzuceniu zażalenia nie podlegały uzasadnieniu, ponieważ są niezaskarżalne. Należy przypomnieć, że niedopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie oznacza, że postanowienie to nie podlega kontroli, strona może bowiem domagać się rozpoznania tego postanowienia na podstawie art. 380 k.p.c. (art. 398²¹ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Uzasadniony okazał się natomiast zarzut wydania zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej z naruszeniem art. 107 u.k.s.c. Zgodnie z tym przepisem w razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strona nie może ponownie domagać się zwolnienia powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego wniosku; ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu, na które nie przysługuje zażalenie. Uszło jednak uwagi Sądu, że z treści niedopuszczalnego zażalenia z dnia 5 sierpnia 2014 r. na postanowienie z dnia 24 lipca 2014 r., które wpłynęło do Sądu

w dniu 6 sierpnia 2014 r., wynika również, iż powódka ponowiła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, przytaczając w celu jego uzasadnienia dalsze okoliczności i dowody. Wniosek ten wpłynął przed upływem terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. Niezbędne było zatem, czego nie zrobiono w sprawie, rozpoznanie tego wniosku przed wydaniem postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, albowiem od tego zależy ocena, czy ponowny wniosek miał wpływ na bieg terminu do opłacenia skargi kasacyjnej; tylko ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, odrzucony ze względu na oparcie go na tych samych okolicznościach, nie ma bowiem wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma (art. 107 ust. 2 i art. 112 ust. 4 u.k.s.c.). W tej sytuacji nie można odeprzeć zarzutu skarżącej, że w chwili wydania postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej nie zachodziła wskazana podstawa odrzucenia skargi w postaci w jej nieopłacenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, a w pozostałej części, z przyczyn wyżej wskazanych, odrzucił zażalenie jako niedopuszczalne (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., art. 373 w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.).